Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno 12 dn. marzec 1931 roku. 403.

Treść numeru:

-----oooooOooooo-----

I. Z AGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o odwołaniu posła polskiego w Łotwie.

"Lietuvos Aidas" Nr.54 z dnia 9.III.1931 r. Artykuł p.t. "Bez maski". Streszczenie:

Prasa litewska nie zwróciła niemal uwagi na wiadomość "Elty" o odwołaniu posła polskiego w Rydze, a jednak zmiana na tem stanowisku ma niemałe znaczenie polityczne. Swiadczy ona, iż rząd polski nie jest zadowolony z wyników pracy p.Arciszewskiego. Łatwo się domyśleć, iż Polska nie może mu darować, iż dołuścił tego do tego zbliżenia, jakie w ostatnich czasach cechuje stosunki łotewsko-litewskie. Wprawdzie prasa polska wyrażała zadowolenie po zawarciu łotewsko-litewskiego traktatu handlowego, zaznaczając, iż zbliżenie Litwy z przyjazną Polsce Łotwą zapowiada złagodzenie antypolskiej polityki Kowna. Jednak jasnem było już wówczas, iż ta rzekoma radość maskowała jedynie żywe niezadowolenie z sytuacji, jaka się wytworzyła nad Bałtykiem. Litewsko-łotewskie zbliżenie jest dla Polski tak niepożądanem, iż nie ukrywa ona już swego zdenerwowania, dając mu wyraz przez odwołanie posła Arciszewskiego.

Kronika.

Monarchiści łotewscy w sprawie utworzenia łotewsko-litewsko-białoruskiego królestwa. Łotewskie ministerstwo spraw wewnętrznych zatwierdziło statut "Związku dla zmiany konstytucji", którego inicjatorem jest ruski kamienicznik Teter. Celem związku jest dokonanie zmiany konstytucji w tym sensie, by naród sam obierał głowę państwa, którejby była powierzona cała władza wykonawcza. Posłowie sejmu byliby odpowiedzialni przed wyborcami i mogliby być odwołanymi. "Pedeja Pridi" stwierdza, iż ministerstwo zelegalizowało w ten sposób łotewską partję monarchistyczną, gdyż rzeczywistym celem związku jest stworzenie królestwa łotewskiego, w skład którego miałaby wejść Łotwa, Litwa i Białoruś. Monarchiści łotewscy mają już kandydatów na tron królewski: w ich liczbie ks.Radziwiłła i księcia angielskiego. Istnieje również hymn monarchistyczny, zaczynający się od słów: "Boże, dan nam króla".

Układ litewsko-estoński w parlamencie Estonji. 9.III.b.r. komisja skarbowa parlamentu estońskiego przyjęła układ handlowy, zawarty między Estonją i Litwą. Przeciwko układowi wyraziły się estońskie koła gospodarcze. W związku z tem, po zatwierdzeniu układu przez komisję, referent układu Tenkman złożył podanie o dymisję.

Redaktorzy "Ety" w Kownie. Dnia 6.III b.r. bawił w Kownie naczelny dyrektor agnecji telegraficznej "Eta" p. Landau i p.Smolar /redaktor "Ety"/.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Kronika.

Przesyłki pieniężne Litwinów amerykańskich. Wartość przesyłek pieniężnych do Litwy z Ameryki przedstawaiała się w ciągu ostatnich 6-ciu lat jak następuje:

Rok.	Przysł.suma.
1925	30.528.078
1926	28.908.761
1927	26.175.058
1928	26.008.036
1929	30.550.661
1930	24.597.033

Ogółem: 166.767.627 litów.

S t a t y s t y k a m i e s z k a ń c ó w L i t w y . W początku r.b. w całej Litwie było ogółem 2 mil.367 tys.mieszkańców, w tej liczbie 1.134.400 mężczyzn i 1.232.600 kobiet. Wzrost zaludnienia w ciągu jednego roku wyniósł 27 tys. osób. Kraj Kłajpedzki liczy w r.b.147 tys.mieszkańców, zaś cztery najznaczniejsze miasta: Kowno - 98.330, Kłajpeda . 36.990, Szawle - 23.000 i Poniewież - 20.380 mieszkańców.

W p r o w a d z e n i e k o m u n i k a c j i r a d j o - t e l e f o n i c z n e j m i ę d z y K o w n e m a s t a t k a m i t r a n s o c e a n i c z n e m i. "Elta" podaje, iż z dniem 15 marca otwarta będzie komunikacja radjo-telefoniczna między Litwą, a transoceanicznemi statkami kursującemi między Europą, a Północną Ameryką; "Majestik", Olimpic", Homeric" i "Lewiatanem".

W p ł y w k o n k u r e n c j i t o w a r ó w ł o t e w s k i c h. Według wiadomości z Kłajpedy, w tych dniach u dwuch tekstylnych fabryk zwolniono 130 robotników. Zwolnienie to podobno jest w ścisłym związku z konkurencją towarów łotewskich, jaka wynikła wskutek niedawno zawartego układu handlowego między Litwą a Łotwą.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE xxxxxxxxxx.SPOŁECZNE.

L i e t u v o s Z i n i o s" o w e w n ę t r z n e j s y t u a c j i n a L i t w i e .

"Lietuvos Zinios" Nr.53. z dn.7.III.b.r. Artykuł p.t. "Rzeczywistość a fantazja". Streszczenie:

Stawiane są obecnie zarzuty, iż w pierwszych latach niepodległości rząd ówczesny niedostatecznie dbał o rozwój gospodarki krajowej i o wykorzystanie pomyślnych konjunktur na rynkach zagranicy. Lecz przecie były to lata tworzenia się państwa, lata, w których wypadło jednocześnie odpierać napaści nieprzyjaciół i organizować życie narodu; wówczas nietylko że nie było co eksportować, lecz przeciwnie, importowano z zagranicy wiele produktów, które obecnie wytwarzane są w kraju i wywożone zagranicę. Lecz właśnie w tych czasach powstały kooperatywy, towarzystwa rolnicze i mleczarnie, którym późniejsze lata dały już tylko pomyślny rozwój. Gospodarkę krajową tworzono właśnie o owych ciężkich xxxxxx latach, pełnych niebezpieczeństw i trudności, które zostały przezwyciężone, zwalczone przez co krajowi zapewnione zostały ostatnie pomyślne lata. Faktem jest jednak, iż po tych latach nadchodzą teraz lata niepomyślne i że w Litwie sprawdzi się sen faraona o 7 krowach chudych, które pożarły krowy tłuste.

4 0 t y s . s u c h o t n i k ó w w L i t w i e . "Darbininkas" podaje, iż według danych biura statystycznego w Litwie jest 40.000 suchotników. Co roku umiera 4 do 5 tys. chorych na gruźlicę w całym kraju.

U c h y l e n i e w y r o k u w s p r a w i e ż e j m e l s k i c h r z e ź n i k ó w . 9.b.m. Trybunał Najwyższy w Kownie ogłosił wyrok w sprawie żejmelskich rzeźników-żydów, oskarżonych o zamordowanie lekarza weterynaryjnego Awiżeniusa i skazanych przez sąd okręgowy na długoterminowe więzienie.

Trybunał Najwyższy uznał, iż wina oskarżonych nie została dowiedziona i uniewinnił ich.

Jednocześnie Trybunał uznach ich za winnych przekroczenia art.166 k.k. traktującego o ukryciu śladów zbrodni, mianowicie za to, że rzucili trupa Awiżeniusa do studni i skazał pełnoletnich na rok więzienia, każdego zaś nieletniego na rok pobytu w kolonji dla nieletnich.

P r z e d s t a w i c i e l e p r a s y u M i n i s t r a O b r o n y K r a j u . W dniu 19 ub.m. udali się do Ministra Obrony Kraju przedstawiciele związku dziennikarzy litewskich w celu wyjaśnienia niektórych przestarzałych punktów ustawy o cenzurze prasowej. W pierwszym rzędzie poruszono sprawę niekonsekwencji rozporządzenia, zakazującego przedrukowywania przez prasę litewską kolportowanych na Litwie pism obcych. W związku z tem, czytający ogół litewski, zmuszony jest czytać pisma obce, zawierające w obecnych warunkach więcej wiadomości o Litwie, aniżeli ich podaje prasa litewska. Minister Obrony Kraju oświadczył, że się opracowuje nową ustawę, na mocy której Ministerstwo Obrony Kraju nie będzie się zajmowało cenzurą.

P o c i ą g n i ę c i e d o o d p o w i e d z i a l n o ś c i k s i ę ż y - o p o z y c j o n i s t ó w . Prokurator sądu okręgowego w Marjampolu Zdanowicz przekazał sędziom pokoju zebrane przez siebie i opracowane już materjały w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności sądowej księży, którzy wygłosili kazania w duchu opozycjonistycznym. Sędziom pokoju przekazano sprawy następujących księży: 1.Ks.Skirkiewicza wikarego parafji łukszańskiej. 2.Ks. Maczulajtisa wik.paraf.rudomińskiej.

Niezależnie od tego przekazano sędziom śledczym sprawy następujących księży: 1.Ks.Tumosa wik.par.olickiej. 2. Ks.Sroginisa wik.paraf.kalwaryjskiej. 3.Ks.Palukajtisa wik. paraf.sejryjskiej. 4.Ks.Wajczajtisa proboszcza paraf.Gryszkabuckiej. 5.Ks.Barczajtisa wik.par.Gryszkabuckiej. 6. Ks.Walsisa wik.z Nowego Miasta. 7.Ks. Zylińskiego, 8.Ks.Krupowicza.

S p r a w a w o l d e m a r a s o w c ó w. Śledztwo w sprawie zamachu woldemarasowców na płk.Rustejkę szefa policji kryminalnej ma się już ku końcowi. Epilog całej tej sprawy rozegra się wkrótce przed sądem. Dodatkowe śledztwo na prwincji również zostało zakończone. Uwięzieni na prowincji woldemarasowcy złożyli swe zeznania. Przesłuchano również samego Woldemarasa w Płatelach. Prawdopodobnie nie będzie on jednak w całej tej sprawie figurował. Obecnie Woldemaras niedomaga podobno wskutek zmartwień, związanych z obecnym stanem politycznym na Litwie.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"L i e t u v o s A i d a s" o k o m i s j i r o z j e m c z e j s e j m i k u k ł a j p e d z k i e g o.

"Lietuvos Aidas" Nr.52 z dn.7.III.b.r.

Komisję rozjemczą utworzono na wniosek frakcji litewskiej, który większość sejmiku przychylnie przyjęła. Zadaniem komisji miało być łagodzenie i likwidowanie wspólnie z dyrektorjum wszelkich nieporozumień wynikających między rzdem centralnym a autonomicznym. Był to zatem krok w kierunku polepszenia stosunków Kowna z Kłajpedą. Zachodziły jednak obawy, czy nowoutworzona komisja nie dostanie się w

sferę wpływów tych stronnictwm które uprawiają separatystyczną politykę. Obawy te wkrótce okazały się słuszne, gdyż większość sejmiku potraktowała komisję, jako organ uprawniony do prowadzenia bezpośrednich rokowań z władzami centralnemi na temat różnych kwestyj spornych w dziedzinie polityki, prawodastwa, finansów i in. Lecz statur kłajpedzki odpowiedzialnem tem zadaniem obarcza dyrektorjum kraju i gubernatora, nie przewidując w tym celu tworzenia innych organów Jasnem jest zatem, iż postępując zgodnie z przepisami statutu, ani gubernator kraju, ani rząd centralny nie mogą prowadzić rokowań z komisją sejmiku. Większość partyj kłajpedzkich oddawna już usiłuje rozszerzyć zakres kompetencji sejmiku i nie poprzestając na ustawodastwie, przywsoić mu prawo administracyjnej kontroli. Takiem rozszerzeniem zakresu kompetencji byłaby właśnie komisja obdarzona szerokiemi pełnomocnictwami.

Z faktu, iż gubernator kraju nie zgodził się pertraktować z komisją, "Mem.Dampf." wyciąga szereg pesymistycznych wniosków, zarzucając p.Borchertowi, iż wysunął wniosek o utworzeniu komisji, nie zasięgnąwszy opinji władz centralnych, oraz stwierdzając, iż rząd nie wykazuje chęci nawiazania s~~xxxxxx~~ porozumienia z ludnością kraju. Wnioski to błędne, gdyż rząd centralny niejednokrotnie dawał dowody, iż dąży do rozstrzygnięcia wszelkich spornych kwestyj w drodze bezpośredniego porozumienia się stron zainteresowanych, bez odwoływania się do organów sprawiedliwości narodowej. Dążąc do osiągnięcia tego porozumienia nie może on jednak przekraczać przepisów statutu kłajpedzkiego, do którego przestrzegania się zobowiązał.

K r o n i k a .

Z l i k w i d o w a n i e s t r a j k u w p o r c i e k ł a j p e d z k i m . W tych dniach strajk robotników sportowych w Kłajpedzie został zlikwidowany. Ogółem strajkowało 300 robotników. Podczas strajku w porcie ~~xxxxxxxxx~~ pracowali robotnicy z Wielkie Litwy. Strajk trwał 2 miesiące i wynikł na tel żądań materjalnych robotników, jednakże żądania strajkowców nie zostały uwzględnione.

T r a n s p o r t y l a s u s o w i e c k i e g o p r z e z K ł a j p e d ę . W ostatnich dniach rozpoczął się regularny tranzyt sowieckiego materjału leśnego przez Kłajpedę. Codziennie przybywają dziesiątki wagonów drzewa, które po obróbce na miejscu zostaje wysyłane do Anglji. Sześć tartaków pracuje bez przerwy, zatrudniając około tysiąca robotników. W Litwie sprzedawane są tylko odpadki i braki. Żądania kowieńskich przemysłowców, którzy się domagali od kłajpedzkich gwarancji pieniężnej, że materjał nie będzie sprzedawany na miejscu, zostało odrzucone, gdyż kontrolę nad obrotem prowadzi Bank Litewski.

B7